

Год. III

София, юний, юлий 1938 г.

Брой 6—7

СРЪДЕЦЪ

Органъ на „Сръдецъ“ клубъ за тѣлесно и културно възпитаніе
на служителиѣ при столичната голѣма община

Урежда: Редакционенъ комитетъ * Редакторъ: Тодоръ Г. Крайничанецъ

Петъръ Савиновъ

Монастирътъ Св. Иванъ Рилски

Въ центъра на Балканския полуостровъ и българскитъ земи, всрѣдъ величествената Рила, отъ преди 1000 години хвърля обилна свѣтлина единствениятъ по значение монастиръ Св. Иванъ Рилски. Неговиятъ патронъ — Св. Ив. Рилски е покровителъ и бдящъ свѣтълъ духъ на българския народъ.

Въ миналото монастирътъ е билъ огнище на християнството, особено презъ епохата на царъ Петра и по-късно отъ тукъ положително сж излизали проповѣдници и учители на новопокръстения български народъ. По-късно, въ дни на робство на нашия народъ — византийско и турско — монастирътъ Св. Ив. Рилски като неугасващъ фаръ е свѣтилъ и озарявалъ душата на българския народъ. Крепилъ е Св. Ив. Рилски вѣрбата на народа, вдъхвалъ му е крепка надежда. Тукъ, всрѣдъ недрата на величествената Рила, народътъ е идвалъ на поклонение, като щедро е държалъ монастира. Тая българска свѣтина се е превърнала въ символъ на българщина, на нѣщо чисто народно.

Като проследимъ историята на монастира, ще видимъ, че въпрѣки превратноститъ презъ вѣковетъ, като феникъсъ е израствалъ по-величественъ и по-силенъ по значение, па дори и до раши дни. Противно на много монастири, каквито на българската земя сж били основани, презъ първото и второто българско царство и които събитията и годинитъ сж заличили, Рилскиятъ монастиръ продължава своето свѣтло съществуване и става она центъръ на българщина, какъвто историята ни го показва.

Св. Рилскитъ монастирски килии дадоха много именити знайни и незнайни носители не само на християнско учение, но и будители народни, служители на българщина, борци за пробуждане на народа ни.

Старитъ български царе добре сж разбирали и затова сж ценили значението на Св. Рилската обитель, като щедро сж го обдарявали съ имоти и права, знаеици добре, че това е отъ полза народу. Благодарение на това монастирътъ, който е билъ много пжти опустошаванъ и прервчанъ въ пепелище, бърже се възстановявалъ още по-величественъ и по строежъ и по значение. Щедроститъ, съ които българскиятъ народъ е поднасялъ дароветъ си ни показватъ онова голѣмо значение, което е ималъ за него, като символъ на неугасващо народно огнище и като символъ на целокупността на българския народъ.

Ако нѣкога всички материали въ България и чуж-

бина бждатъ публикувани, ако биха се направили разкопки около монастира, вѣрваме, че ще имаме тѣй дебело подчертана великата заслуга на това духовно срѣдище. Може би ще дойде това време, за да оценимъ по-добре великитъ заслуги на монастира и грѣщата презъ вѣковетъ, като слънце, душа на великия български отшелникъ Св. Ив. Рилски. Но и това, което знаемъ и чувствуваме, е достатъчно за да отдадемъ всичката си почитъ къмъ великия български светецъ и на него посветения монастиръ.

И днесъ монастирътъ има велико значение за цѣлкупния ни народъ. И днесъ можемъ въ размисль между неговитъ стени, пропити съ велики спомени, да си напомнимъ исторически истини и да видимъ истинския пжтъ на своя народъ. Заветитъ на Св. Ив. Рилски сж за насъ едно голѣмо внушение: да търсимъ вѣчното предъ временното.

Значението на монастира Св. Ив. Рилски е дълбоко легнало въ душата на нашия народъ и той продължава все тѣй масово да го посещава и да се покланя предъ останкитъ на българския светецъ и покровителъ. И днесъ народътъ търси предъ мощитъ на Св. Иванъ утѣха при лични незгоди и съмнения да се моли за себе си и за своя народъ. Св. Иванъ и днесъ, време на скептицизмъ и опустошаващъ душата материализмъ, бди надъ българската земя и благослова доброто, чистото и истината. Св. Рилска обитель е най-голѣмиятъ български паметникъ, който е пребднчалъ въ вѣковетъ, който е свидетелъ на толкова исторически промѣни и ще пребжде, за да свидетелствува за подвига на неговия патронъ и за българския народъ.

Рилскиятъ монастиръ, нѣма съмнение, има многостранно значение за нашия народъ и историята ни. Той е най-голѣмата наша съкровищница и на строително изкуство, и на живописъ. Освенъ значението му за историята, той има значение и за културата на народа ни. Всичко, което прилежава е пълно огледало на духовнитъ постижения на нашия народъ.

Независимо отъ това значение, самото му мѣстоположение, всѣдъ най-високата българска планина — Рила, осянана съ стотина планински очи — езера, съ стрѣмни, чудно назибени върхове, съ гжсти борови гори, го прави сжщо тѣй привлекателно мѣсто. Красотата на планината и езерата, които образуватъ фона и рамката на монастира, подсилватъ настроението и допълватъ силата на монастира.